

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)

SSN Krzysztof Staryk

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego D. G.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale:

1) Prokuratora Generalnego,

2) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 listopada 2015 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

D. G. wniósł „protest przeciwko wyborom, których finałem było głosowanie przeprowadzone 25 października 2015 roku”, domagając się ich powtórzenia - z uwagi na wydanie przez Państwową Komisję Wyborczą w dniu 18 sierpnia 2015 r. - z powołaniem się na art. 101 Kodeksu wyborczego - decyzji o stwierdzeniu rozwiązania Komitetu Wyborczego Wyborców R.

W ocenie wnoszącego protest, art. 101 § 3 Kodeksu nie odnosi się do istnienia prawidłowo utworzonego komitetu wyborczego wyborców. Ponieważ Kodeks nie określa minimalnej liczby osób koniecznych do istnienia komitetu wyborczego wyborców po jego utworzeniu i po jego zgłoszeniu (rejestracji) oraz nie

przewiduje dla osób, które utworzyły komitet wyborczy wyborców, możliwości wystąpienia z tego komitetu, przeto wystąpienie niektórych z nich w dniu 17 sierpnia 2015 r. nie mogło spowodować skutku określonego w art. 101 § 3 Kodeksu wyborczego. Zdaniem wnoszącego protest, „odpowiednie organy państwa powinny zbadać, czy nie zachodzi tutaj sytuacja wskazana w art. 82 § 1 pkt 1 Kodeksu wyborczego i w innych jeszcze przepisach”, tym bardziej, że w dniu wydania przez Państwową Komisję Wyborczą decyzji o rozwiązaniu KWW R., zostało przez nią przyjęte zgłoszenie komitetu wyborczego o takiej samej nazwie, którego pełnomocnikami wyborczym i finansowym były osoby pozbawione tych funkcji w rozwiązanym Komitecie, co jest sprzeczne z art. 92 § 6 oraz art. 96 Kodeksu wyborczego.

Prokurator Generalny i Państwowa Komisja Wyborcza wnieśli o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W myśl art. 100 ust. 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483), zasady i tryb zgłaszania kandydatów i przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyborów określa ustawa. Z kolei zgodnie z art. 101 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) w art. 82 § 1 stanowi, że przeciwko ważności wyborów protest może być wniesiony z powodu: dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (pkt 2). Zasady rozpatrywania protestów przeciwko ważności wyborów do Sejmu określone zostały w art. 241 i następnych Kodeksu wyborczego i z mocy art. 258 tego Kodeksu znajdują zastosowanie również do protestów przeciwko ważności wyborów do Senatu. Przepis art. 241 § 3 Kodeksu wyborczego

wymaga, aby wnoszący protest sformułował w nim zarzuty oraz przedstawił lub wskazał dowody, na których opiera swoje zarzuty. Z kolei art. 243 § 1 tego Kodeksu nakazuje Sądowi Najwyższemu pozostawienie bez dalszego biegu, między innymi, protestu niespełniającego warunków określonych w art. 241.

Niniejszy protest wykracza poza materię uregulowaną w art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego, gdyż nie zawiera zarzutów odnoszących się do określonych w tym przepisie podstaw, na których może być oparty protest wyborczy. Przedmiotem protestu wyborczego jest bowiem ważność wyborów lub wyboru określonej osoby, a podstawy zakwestionowania tej ważności nie stanowi każde naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego, ale stanowią ją jedynie czyny przestępcze i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania i ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów. Tymczasem wnoszący protest nie formułuje zarzutu popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego ani nie wskazuje okoliczności świadczących o naruszeniu przepisów Kodeksu wyborczego w zakresie określonym w powołanym wyżej przepisie. Wymagania tego nie spełnia ogólne odwołanie się do powinności zbadania „przez odpowiednie organy państwa, czy nie zachodzi sytuacja wskazana w art. 82 § 1 pkt 1 Kodeksu wyborczego i w innych jeszcze przepisach”. W tej sytuacji zawarte w proteście twierdzenia nie mogą być przedmiotem rozpoznania w postępowaniu określającym zasady rozpatrywania protestów przeciwko ważności wyborów, którego dotyczą przepisy art. 241 i następne Kodeksu wyborczego.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że z przepisów Kodeksu wyborczego wynika, iż komitet wyborczy wyborców mogą utworzyć obywatele, w liczbie co najmniej 15, mający prawo wybierania (art. 89 § 1). Powołany przez ten komitet pełnomocnik wyborczy zawiadamia właściwy organ wyborczy o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 89 § 4). Jeżeli zawiadomienie to spełnia warunki określone w Kodeksie, właściwy organ wyborczy postanawia o przyjęciu zawiadomienia (art. 97 § 1). Jeżeli zawiadomienie to wykazuje wady (np. z uwagi na brak spełnienia warunku określonego w art. 89 § 1), właściwy organ wyborczy wzywa do ich uzupełnienia i w razie ich nieusunięcia w terminie, odmawia przyjęcia zawiadomienia (art. 97 § 2). Natomiast w myśl art. 101 § 3 w związku z § 1 tego artykułu, komitet wyborczy wyborców ulega rozwiązaniu przed dniem wyborów z

mocy prawa, jeżeli liczba osób, które komitet ten utworzyły będzie mniejsza od określonej w art. 89 § 1 minimalnej liczby wymaganej dla utworzenia danego komitetu wyborczego wyborców. W razie rozwiązania komitetu wyborczego w trybie, o którym mowa w art. 101 § 3, okręgowa komisja wyborcza unieważnia rejestrację listy tego komitetu, a od postanowienia w tej sprawie nie przysługuje środek prawny (art. 222 § 4 w związku z § 3 zdanie drugie).

Na tle tych przepisów w postanowieniu z dnia 10 listopada 2011 r., III SW 102/11 (LEX nr 1647050) Sąd Najwyższy zajął stanowisko, podzielane przez obecny skład tego Sądu, że rozwiązanie komitetu może dotyczyć tylko komitetu istniejącego w rozumieniu przepisów Kodeksu wyborczego. Generalnie w kontekście art. 100 Kodeksu wyborczego komitety wyborcze rozwiązują się po przeprowadzeniu wyborów i przyjęciu sprawozdania finansowego oraz rozpoznaniu protestów przeciwko ważności wyborów w danym okręgu. Wyjątkiem od tej zasady jest przewidziana w art. 101 § 1 Kodeksu wyborczego możliwość rozwiązania komitetu wyborczego jeszcze przed dniem wyborów w trybie przepisów o jego utworzeniu. Ograniczeniem tej możliwości jest zaś sytuacja, o jakiej mowa w art. 101 § 3 Kodeksu wyborczego, w której mimo, że do utworzenia komitetu wyborczego wyborców dochodzi (stosownie do art. 89 § 1) w drodze swobodnej decyzji założycieli, rozwiązanie komitetu następuje - w okolicznościach objętych hipotezą normy prawnej zawartej w art. 101 § 3 Kodeksu wyborczego - z mocy prawa, a więc niezależnie od woli osób tworzących komitet. W świetle art. 89 § 1 Kodeksu wyborczego, udział w utworzeniu komitetu wyborczego wyborców jest prawem, a nie obowiązkiem wyborcy; zatem może on swobodnie wejść w skład takiego komitetu, jak i z niego wystąpić.

Skoro zatem Komitet Wyborczy Wyborców R. uległ rozwiązaniu z mocy prawa (a nie „decyzji” Państwowej Komisji Wyborczej) w dniu 17 sierpnia 2015 r., to przyjęcie w dniu następnym przez Państwową Komisję Wyborczą zgłoszenia o utworzeniu komitetu wyborczego wyborców o takiej samej nazwie nie mogło spowodować naruszenia art. 92 § 6 oraz art. 96 Kodeksu wyborczego, jak twierdzi wnoszący protest.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy pozostawił protest bez dalszego biegu na podstawie art. 243 § 1 Kodeksu wyborczego.

